

22 SORU, 22 CEVAP

CHP'NİN

TÜRKİYE'NİN KÜRT

SORUNUNA BAKIŞI,

ÇÖZÜM ÇERÇEVESİ

22 SORU, 22 CEVAP

1. CHP Kürt Meselesinin Çözümü Konusunda Ne Düşünüyor?

CHP Kürt sorununu temelde bir demokrasi sorunu olarak ele almakta, dolayısıyla sorunun 'güvenlikçi' yöntemlerle çözülemeyeceğini düşünmektedir. Kürt sorununun çözümünde askeri yöntemler bir daha masaya gelmemek üzere gündemden kalkmalıdır. CHP Kürt sorununun tüm boyutlarıyla kalıcı olarak çözülmesini, şiddetin bir yöntem olmaktan çıkarılmasını ve kalıcı barışı Türkiye'nin önündeki en temel siyasi önceliklerden biri kabul etmektedir. Bu anlayıştan hareketle, CHP barış

yolunda umudu yükselten her adımı desteklemektedir.

2. CHP "Çözüm Süreci" Konusunda Ne Düşünüyor?

Kürt sorununda çatışmasızlık sürecinin başlaması, silahlı şiddetin son bulması, ölümlerin büyük ölçüde azalması hiç kuşkusuz çok değerli bir gelişmedir. CHP için birinci öncelik silahların

Kürt sorunu bağlamında bir daha asla gündeme gelmemesidir. Bunun için 'barışın' üzerine titremek, gençlerin yalnızca bugün değil, hiçbir zaman çatışmalarda ölmeyeceği kalıcı bir barışı inşa etme fırsatını siyasi ihtiraslara ve yanlış yöntemlere kurban etmemek hepimizin sorumluluğudur. CHP'nin, mevcut 'çözüm süreci' modeline olan itirazlarında ve somut yöntem önerisinde ısrar etmesinin nedeni, gençlerin bir daha asla ölmeyeceği bir Türkiye'yi kurma fırsatının iktidar partisinin samimiyetsizliğine ve siyasi ihtiraslarına kurban edilmesini engellemeyi görev kabul etmesidir. Yani CHP,

mevcut sürecin yürütülüş biçimine siyasi kaygılarla değil, sürecin kalıcı barışı sağlayamayacağını gördüğü için itiraz etmektedir

3. CHP'nin "Çözüm Süreci" Konusundaki Siyasi Tavrı Nedir?

CHP mevcut sürecin yürütülmekte olduğu modelin, doğru bir model olmadığını, dolayısıyla da Kürt sorununun çözümünü ve kalıcı barışı sağlayamayacağını en baştan itibaren görmektedir. Süreç boyunca AKP hükümetinin, Kürt sorununun çözümü konusunda önemli mesafe kat edilmesini sağlayacak CHP'nin somut yasa tekliflerini reddetmesi, sorunun kalıcı çözümünün tek yolu '**barışın toplumsallaştırılması**' olduğu halde süreci TBMM'den ve kamuoyundan ısrarla kaçırmaması, çözüm konusundaki tutumunu siyasi konjonktüre göre sürekli değiştirmesi, CHP'nin mevcut sürece dair bu tespitini açık biçimde doğrulamıştır. AKP '**barış için siyaset yapmamakta, siyasi amaçlar için barış umudunu rehin almaktadır.**

Mevcut modelin kalıcı barışı tesis etmeyeceğini görmesine rağmen CHP, barış umudunu biraz daha yükseltecek her adımın değerli olduğundan hareketle mevcut süreç içerisinde atılan hiçbir adıma karşı çıkmamış, engel olmamış, tam aksine somut tekliflerle katkı sunmuştur

4. CHP "Çözüm Süreci'nde" Bugüne Kadar Neler Yaptı?

CHP çözümün askeri değil siyasi yöntemlerde aranmasını doğru bulmakta, ancak uygulanan yöntemin hatalı olduğunu düşünmektedir. Bu tespitlerin gereği olarak, CHP sürecin başından beri;

- Siyasi yöntemi destekledi, silahların yeniden sorunun ele alınmasında bir araç haline asla gelmemesinin birinci öncelik olduğunu ortaya koydu
- Barış adına atılacak hiçbir adımı engellemek kararlılığından hareketle, hükümete açık çek verdi

- Mevcut modelin doğru olmadığını ve kalıcı barışı sağlayamayacağını belirtti. Doğru çözüm modelini somut biçimde ortaya koydu. Önerdiği model doğrultusunda kanun teklifleri verdi
- Demokratik standartların yükseltilmesinin, Kürtlerin hak taleplerinin karşılanmasının ve eşit vatandaşlık prensibinin uygulamaya geçirilmesinin pazarlık konusu yapılamayacağından hareketle, herkes için en ileri demokratik standartları sağlayacak somut kanun teklifleri ortaya koydu
- Bir yandan Kürt sorununun Anayasal boyutlarının çözülmesi için somut model önerirken, öte yandan sorunun yasal boyutlarının çözülmesi için 27 somut kanun teklifi verdi

5. CHP'nin Çözüm Modelinin Ana Ayakları Nedir?

CHP'nin barışın toplumsallaşmasını ve kalıcı çözümü gerçekleştirecek, dünya modellerinin incelenmesi ve Türkiye'nin Kürt sorununun özgün bağlamının dikkate alınmasıyla oluşturulan çözüm modelinin **4 ana ayağı bulunmaktadır:**

- Türkiye'nin demokrasi ve insan hakları standartlarını geliştirecek, Kürt sorununun yasal boyutlarını çözecek, tam demokrasi ve eşit vatandaşlık yolunda ciddi ilerleme kaydedilmesini sağlayacak yasal adımların vakit geçirilmeden atılması: CHP bu doğrultuda 27 somut yasa teklifini TBMM gündemine getirmiştir
- TBMM'de siyasi partilerin katılımıyla bir Toplumsal Mutabakat Komisyonu Kurulması: Tüm siyasi partilerin katılımıyla oluşturulacak bu komisyon, sorunun Anayasal boyutları da dahil olmak üzere tüm boyutlarıyla çözümü için temel mutabakat zeminini teşkil edecektir.

Komisyon, Kürt meselesinin çözümüne ilişkin hükümetin düşünce ve önerilerini alacak, hükümetin yaklaşımına ilişkiler eleştiri ve öneriler tüm partiler tarafından komisyon çalışmaları sırasında ortaya konacaktır. Ayrıca devletin ilgili kurum ve kuruluşları da görüşlerini komisyona iletceklerdir. Komisyon 12 ay boyunca çalışmalarına devam ettikten sonra, hazırladığı ve üzerinde mutabakat sağlanan raporu TBMM Genel Kurulu'na iletacaktır. Temel zemin ve uzlaşma mekanizması olan, **"Toplumsal Mutabakat Komisyonu"** ayrıca **"Ortak Akıl Heyetine"** de görevler verecektir

- ***Ortak Akıl Heyeti:*** Ortak Akıl Heyeti, temelde TBMM'de temsil edilmeyen kesimlerin, sivil toplum örgütlerinin, sendikalar ve meslek odalarının süreçle ilgili düşüncelerini Toplumsal Mutabakat Heyeti'ne aktaracağı ana mekanizma olarak çalışacak ve barışın toplumsallaşmasına katkı sunacaktır. Bunun yanı sıra, Toplumsal Mutabakat Komisyonu'nun kendisine vereceği görevler doğrultusunda, görüşmeler yapabilecek, kendi görüşlerini ortaya koyacak ve aynı zamanda örgütün silah bırakması sürecinde **"İzleme Heyeti Fonksiyonunu"** yürütecektir
- ***Gerçekleri Araştırma Komisyonu*** Türkiye Modeli: Tüm dünyada "Gerçekleri Araştırma Komisyonları" Kürt sorunu benzeri sorunların çözümünde geçmişle yüzleşilmesi, geçmişin hukuksuzluklarının ortaya konularak gereğinin yapılması, toplum kesimlerinin kalıcı olarak 'barışabilmesi', ortak yaşam kültürünün yeniden tesis edilmesi bakımından ihtiyaç duyulan mekanizmalar olmuştur. CHP'nin çözüm modelinde, geçmiş travmaların yaralarının sarılması için, Türkiye'nin Kürt Sorununun özgün dinamiklerini dikkate alan, TBMM zemininde bir "Gerçekleri Araştırma Komisyonu Kurulacaktır"

6. CHP Çözüm Sürecinin TBMM Zemininde, Şeffaf ve Katılımcı Yürütülmesinde Neden Israrlı?

Kürt sorunu derin tarihsel ve sosyolojik kökenleri olan çok boyutlu bir sorundur. Dolayısıyla siyasi ve ekonomik önlemlerin alınması, eşit vatandaşlığın ve tam demokrasininin anayasal ve yasal güvenceye kavuşturulması böyle bir sorunun çözümü için gerekli olsa da, tek başına yeterli değildir. Kalıcı barışın sağlanabilmesi için çözümün toplumsallaştırılması, mümkün olan en geniş toplumsal mutabakatın sağlanması, toplumun farklı kesimleri arasında güvenin, kardeşliğin yeniden güçlü bir şekilde tesis edilmesi gerekmektedir. Mesele yalnızca yasal düzeyde eşit vatandaşlığı ve temel hakları kurumsallaştırmak değil, eşit ve özgür bir yaşam pratiğini benimsemektir. Bu doğrultuda barışı toplumsallaştırabilmenin, güvence altına almanın tek yolu **TBMM zemininde katılımcı bir çözüm** süreci yürütmektir. Sürecin TBMM'ye taşınarak yasal zemine oturtulması, şu an işlemekte olan modelin en önemli sorunlarından olan barış umudunun bir siyasi partinin siyasi hesaplarına, tek kişinin iradesine ipotek edilmesi sorununu da ortadan kaldıracaktır

CHP'nin sürece ilişkin eleştirilerinin hiçbiri sırf muhalefet yürütmek için yapılmamıştır ve her eleştiri, somut yasa teklifleriyle desteklenerek etekemiğe büründürülmüştür. CHP'nin Kürt sorununun herhangi bir veçhesini göz ardı etmediği, Meclis'e sunulmuş somut önerilerle ortadadır.

CHP Kürt sorununun demokratikleşme ve eşit vatandaşlık çerçevesinde çözülmesi için 27 somut yasa teklifi vermiş, bu yasa teklifleri TBMM'de AKP çoğunluğunun oylarıyla reddedilmiştir. Bu yasa teklifleri, Kürt sorununun yasal boyutlarını tamamen çözecek niteliktedir.

(Verdiğimiz 27 yasa teklifi için bakınız: **EK-1**)

7. CHP Çözüm Konusunda Kendi İçinde Hemfikir mi?

CHP, yönetimiyle, örgütleriyle, tabanıyla çözümde mutabıktır. Elbette parti içinde çözümün yöntemi konusunda farklı eğilimlerde olan şahıslar olabilir. Ancak CHP'nin Kürt sorununun çözümü konusundaki parti politikası,

bu sorunun çözümü için verdiği somut tekliflerle ortadadır. CHP Kürt sorununu bir oy devşirme sahası olarak değil, toplumsal barışı kemiren bir problem olarak görmektedir. Bu bakımdan CHP'nin önceliği bu sorunun çözümü konusunda benzer sorunları yaşamış olan ülke deneyimleri ışığında, demokratik, yapıcı bir yöntem benimsemek ve vakit kaybettirmeksizin sorunun çözümüne odaklanmaktır

8. CHP, Kürt Sorunu'nun Çözümü'nde Yeni Anayasa'nın Nasıl Bir Rol Oynayacağını Öngörüyor?

CHP Kürt sorununun yalnızca yasal değişikliklerle çözülemeyeceği, çözüm için atılması gereken Anayasal adımlar olduğunu öngörmektedir. Anayasa, yasalardan farklı olarak, toplumun en geniş toplumsal mutabakatını yansıtan temel kuruluş belgesi, siyasi ve toplumsal hayatın ana çerçevesini çizen bir toplumsal sözleşmedir. **Dolayısıyla temel bir metin olan Anayasanın, bir partinin getirdiği öneri olarak değil, tüm toplum**

kesimlerinin tartıştığı, asgari müştereklerde buluştuğu, geniş tabanlı bir demokratik sürecin sonucunda ortaya çıkması gerekir. CHP, Kürt sorunu bağlamında, bu demokratik mekanizmanın TBMM zemininde çalıştırılması ve herhangi bir partinin iradesinden bağımsız olarak kurumsallaşabilmesi için “Toplumsal Mutabakat Komisyonu ve Ortak Akıl

Heyeti Kurulması” için kanun teklifi vermiştir. Kürt sorununun çözümünün Anayasal boyutları olmakla birlikte, Anayasal boyutların varlığı sorunun çözümünde büyük ilerlemeye sağlayacak, Türkiye’nin insan hakları ve demokrasi standartlarını geliştirecek yasal adımların derhal atılmasına engel değildir. Yasal değişikliklerle sağlanacak toplumsal rahatlamının daha ileri bir toplumsal uzlaşmayı kolaylaştıracadığı gerçeğinden hareketle CHP sorunun yasal boyutlarını derhal çözecek somut yasa teklifleri vermiş, bu teklifler AKP oylarıyla reddedilmiştir.

9. CHP Anadil Eğitimi ve Anadilde Eğitim Konularında Ne Düşünüyor?

CHP anadili temel bir insan hakkı olarak kabul etmektedir.

Yurttaşların, ortak dil olan Türkçenin yanı sıra, ana dilini öğrenmesi, kullanması konusundaki tüm engellerin kaldırılması CHP’nin önceliğidir. CHP her yurttaşın ana dilini öğrenmesini temel bir hak olarak savunmaktadır. CHP

anadilde eğitim çerçevesinin hiçbir politik ön yargı olmaksızın, çocuğun yüksek yararı gözetilerek pedagojik değerlendirmeler ışığında çizilmesi gerektiğini düşünmektedir.

10. CHP Neden Bu Haliyle 'Çözüm Sürecinin Bir Parçası' Olmadı?

CHP sorunun çözümü yolunda somut yasa teklifleri vererek, kalıcı barışı gerçekten sağlayabilecek somut yöntem önerisi ortaya koyarak, işleyen sürecin her aşamasında yapıcı eleştiriler getirerek, Kürt sorununun çözümüne, **iktidarın CHP'yi kasten 'barış karşıtı' gösterme propagandasına rağmen somut katkı sunmuştur**. Çözüm sürecinin parçası olmak AKP'nin dayattığı yanlış modele dışarıdan eklenmek olarak algılanamaz. **AKP'nin dayattığı model, kalıcı barışı sağlamayı değil, Kürt sorununu siyasi rant elde etmek için 'elde tutmayı', 'rehin almayı'** hedeflediği için ne CHP'nin ne de herhangi başka bir toplumsal aktörün sürece katkı vermesinin imkansız kılınmasına dayanmaktadır. AKP'nin güvenlik bürokrasisi ile silahlı örgüt arasında yürütülen ve şeffaflıktan tamamen uzak olan bir sürece CHP'nin dahil olabileceği herhangi bir mekanizmanın varlığı da söz konusu değildir

11. Gerçekleri Araştırma Komisyonu Türkiye Modeli Nedir, Neden Gerekli?

Gerçekleri Araştırma Komisyonları, Kürt sorunu benzeri geçmişte toplumsal travmalara yol açan boyutlar içermiş olan sorunların çözümünde tüm dünyada kullanılmış olan bir yöntemdir. Bu komisyonlar, geçmişte yaşanan travmalarla açıklık ve şeffaflıkla yüzleşilmesini sağlayarak, barışın toplumsallaştırılmasında, duygusal kopuş yaşayan toplum kesimlerinin yeniden barışmasında çok önemli bir işlev üstlenmiştir. Türkiye'de Kürt sorunu özelinde kalıcı bir barışın sağlanabilmesi için, geçmişte yaşananların

siyasi istismara açık yaralar olarak kalmasının önüne geçilmesi şarttır. CHP'nin önerdiği **“Gerçekleri Araştırma Komisyonu Türkiye Modeli” geçmiş travmaları, yaşanan acı olayları kamusal, objektif, katılımcı bir mekanizmayla ele alarak adalet duygusunu tüm toplumda yeniden hakim kılmayı amaçlamaktadır.**

12. CHP ‘Toplumsal Mutabakat Komisyonu ve Ortak Akıl Heyeti Kurulması’ Teklifi Nedir? Bu Heyet Neden Gerekli?

CHP'nin Kürt sorununun çözümü için ortaya koyduğu modelde merkezi bir yer teşkil eden 'Toplumsal Mutabakat Komisyonu ve Ortak Akıl Heyeti', sürecin TBMM zemininde, yasal güvenceyle, katılımcı ve demokratik biçimde yürütülmesini sağlayarak, en geniş mutabakatla kalıcı barışın tesisini sağlayacaktır. Toplumsal Mutabakat Komisyonu'nda sürecin her aşamasında tüm partiler yasal ve resmi bir zeminde sürece dair görüşlerini şeffaf biçimde ortaya koyacak, bu görüşler üzerinde demokratik bir tartışma yürütülecek ve **bu sayede süreç sadece hükümet/bürokrasi odaklı yürütülmekten çıkarak daha geniş bir toplumsal zemini içerecektir.** Böyle bir mekanizmanın kurulması, hükümeti teşkil eden parti veya partilerin kendi siyasi stratejileri doğrultusunda geri adım atmalarının, toplumu aldatmalarının da önüne geçecektir. TBMM zemininde kurulacak Toplumsal Mutabakat Komisyonu'na bağlı çalışacak olan Ortak Akıl Heyeti'nin ise temel işlevi TBMM dışındaki kesimlerin, aydınların, sendikaların, meslek örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin sürece katılmasında köprü vazifesi görmektir. Bunun yanı sıra, Ortak Akıl Heyeti'ni teşkil eden aydınlar süreci yakından izleyerek kendi görüşlerini bağımsız biçimde ortaya koyacak, izleme heyeti görevi yaparak sürecin demokratik işleyişini denetleyecek, ayrıca diğer aktörlerle de görüşmeler yapabilecektir

13. CHP'nin "Ortak Akıl Heyeti" Önerisinin Farkı Ne?

CHP, tüm dünyada uygulandığı gibi "Ortak Akıl Heyetinin" sürecin gelişmesinde, çözüm çerçevesinin oluşturulmasında fikir ortaya koyan, toplumla doğrudan temas eden bağımsız, tarafsız bir organ olarak çalışmasını öngörmektedir.

AKP'nin kurduğu "Akil İnsanlar Heyeti" Kürt sorununun çözüm çerçevesinin çizilmesinde katkı ortaya koymaktan ziyade, hükümet tarafından ortaya konan modelin kabul edilebilirliğini kolaylaştıracak, hükümete bağlı bir halkla ilişkiler mekanizması olarak çalışmıştır. Ayrıca söz konusu heyetin Kürt sorunu konusunda hazırladığı rapor bile AKP tarafından dikkate

alınmamış ve raporda altı çizilen sorunların çözümü konusunda hiçbir adım atılmamıştır.

14. CHP, İmralı Görüşmelerine Karşı mı?

CHP, Kürt sorunu ile ilgili hak ve özgürlüklerin pazarlık konusu yapılmasını doğru bulmaz. CHP, şu anda AKP kontrolünde yürütülen İmralı görüşmelerinin, sorunu çözmekten ziyade daha da derinleştirdiğine; toplumda sürece ilişkin kuşkuları artırdığına dikkat çekmektedir. Sorunun boyutları ve çözüm yolları artık bellidir. O halde yapılması gereken Meclis zemininde, meşru aktörlerle bu çözüm yollarını açacak yasal-anayasal

düzenlemelere girişmektir. Bu esnada çeşitli diplomatik görüşmeler, Meclis'ten rol çalmadığı sürece yapılabilir. Ayrıca silahların bırakılma aşamasında devletin ilgili birimleri gerekenleri yapacaktır.

15. CHP, PKK'nın Silah Bırakması/Silahsızlandırılması Konusunda Ne Düşünüyor? Nasıl Bir Yöntem Öneriyor?

CHP için Kürt sorununun **çözümünde silahın bir yöntem olmaktan çıkması, silahların bir daha asla gündeme gelmemesi esastır.**

Demokratik toplumun gereği olarak PKK silahsızlanmalıdır. Örgüt üyelerinin silah bıraktıktan sonra toplumsal yaşama yeniden katılabilmeleri için gerekli yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır. TBMM zemininde kurulacak Toplumsal Mutabakat Komisyonu gözetiminde çalışacak Ortak Akıl Heyeti PKK'nın silahsızlanması sürecini izlemek ve silahsızlanma için gerekli temaslarda bulunmakla sorumlu olacaktır

16. CHP'nin 'Hasta Tutuklular' Meselesine İlişkin Tutumu Ne? AKP'nin Tutumu Ne?

Hasta tutukluların cezaevinden saliverilmesi temel insan haklarının vazgeçilmez bir gereğidir. Demokratik, insan haklarına saygılı bir ülkede hasta tutukluların yaşam hakkının bir müzakere konusu yapılması kabul edilemez. CHP bu anlayıştan hareketle hasta tutukluların serbest bırakılması ve gerekli tedaviyi görmeleri için kanun teklifi vermiş, bu teklif TBMM'de AKP çoğunluğunun oylarıyla reddedilmiştir. İnsan haklarının gereği olan bu uygulamayı engelleyen AKP şimdi hasta tutuklular meselesini Kürt sorununun çözümünde müzakere konusu yapmaktadır. Temel bir insan hakkının süreçte müzakere konusu yapılması AKP'nin Kürt sorununa bakışını ortaya koyan bir başka göstergedir

17. CHP'nin Roboski/Uludere Katliamı Sonrası Tutumu Ne Oldu? AKP'nin Roboski Konusundaki Tutumu Nedir?

CHP, Roboski'de yaşananlara dair gerçeklerin ortaya çıkarılması, sorumluların buldukları görev ne olursa olsun yargı önüne çıkarılması için ilk günden itibaren konunun takipçisi olmuştur. TBMM'de Roboski olayına dair gerçeklerin tüm boyutlarıyla ortaya çıkarılması için önergeler vermiştir. AKP iktidarı bizzat dönemin Başbakan'ın ağzından sorumluların ortaya çıkarılacağını taahhüt etmesine rağmen, olay ört bas edilmiş, sorumlular korunmuş, soruşturma **Ankara'nın "karanlık dehlizlerinde" kaybedilmiştir**. CHP Roboski/Uludere'de gerçekleşen **vicdan katliamını** yeniden soruşturmaya ve kendi vatandaşına karşı suç işleyenleri mevkileri ne olursa olsun yargı önüne çıkarmaya karardır

18. AKP Kürt Sorununu Neden Çözemez?

Kürt sorunu temelde bir demokrasi ve eşit yurttaşlık sorunudur. Kürt sorununun kalıcı olarak çözülebilmesi ancak Türkiye'nin doğusu ve batısıyla demokratikleşmesi, her yurttaşın kimliği, inancı, yaşam tarzı ne olursa olsun eşit görüldüğü, kimlik ve inanç temelli ayrımcılığın ortadan kalktığı **'eşit vatandaşlık'** temelinde bir siyasal sistemin oluşturulmasıyla mümkündür. AKP hükümeti bugüne kadarki uygulamalarıyla, temel anlayışı itibarıyla Türkiye'nin demokratikleşmesinin ve eşit vatandaşlığın karşısında olduğunu ispatlamıştır. AKP'nin temel hedefi gücün/erkin tek elde toplandığı baskıcı bir siyasal yapının ve bu yapıyı destekleyecek 'tek tip' vatandaşın oluşturulmasıdır. Bu 'çoğunlukçu' anlayışa göre, AKP'nin **'makbul vatandaş'** tanımı dışında o veya bu nedenle (kimlik, inanç, etnik köken, cinsel yönelim, yaşam tarzı, siyasi görüş) kalan herkes ötekidir. Böyle bir siyasal anlayışın kalıcı çözümün mutlak gereği olan **'tam demokrasi'** ve **'eşit vatandaşlığı'** hayata geçirmesinin mümkün olmadığı açıktır.

19. AKP'nin Çözüm Konusunda Samimi Olmadığını, Çözüm Sürecini Siyasi Rant Devşirmek İçin Kullandığını Nereden Anlıyoruz?

CHP'nin Kürt sorununun yasal sorunlarını çözerek büyük bir rahatlama sağlayacak somut yasa teklifleri AKP tarafından reddedildi! Yani AKP Kürt sorununun çözümü konusunda önemli bir mesafe alınmasını kasten engelledi!

Kalıcı barış mümkün olan en geniş toplumsal mutabakatı gerektirdiği ve CHP çözüm konusunda samimi olduğu halde AKP, CHP'yi çözüm karşıtı göstererek siyasi rant elde etmeyi önceledi

Muhalefetin şeffaflık talebine rağmen süreci kapalı kapılar ardına gizleyerek halktan kaçırdı

Örgütün silahsızlanması meselesiyle, Kürt yurttaşlarımızın temel haklarının tanınması, Türkiye'nin demokratikleşmesi meselesini birbirinden ayırmadığı için Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan Kürtlerin taleplerini, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını silahlı bir örgütle müzakere/pazarlık konusu yapıyor izlenimi yarattı

Çözüm konusunda tutarlı ve istikrarlı bir çizgi sergilemek yerine, siyasi konjonktüre göre pozisyon belirledi. Zaman zaman çeşitli taahhütlerde bulunurken, zaman zaman Kürt sorununun varlığını bile reddetti.

Kürt sorununun kalıcı çözümü için ön şart 'tam demokrasi' olduğu halde, AKP Türkiye'deki demokrasiyi ve özgürlükleri geriletken, ülkeyi tek elden

yönetilen otoriter bir polis devletine dönüştüren sistematik adımlar attı (Ör: İç güvenlik yasası)

Çözümün bir başka olmazsa olmazı eşit vatandaşlık olduğu halde, AKP tabanı olarak görmediği tüm toplum kesimlerini ötekileştiren, yok sayan, cezalandıran bir anlayış ve

söylem benimsedi

Adil siyasal temsilin ve katılımcılığın önündeki en büyük engel olan yüzde 10 seçim barajının indirilmesine CHP'nin önerisine rağmen karşı çıktı

Faili meçhullerde zaman aşımının kalkması, hasta tutukluların serbest bırakılması gibi hukuk devletinin ve insan haklarının temel gerekliliklerini dahi CHP'nin somut yasa tekliflerine rağmen engelledi. Çözüm sürecinde bir pazarlık unsuru olarak kullanmaya çalıştı/çalışıyor.

20. Mevcut “AKP Çözüm Modelin” Mantiğı Nedir, Yanlışları ve Sakıncaları Nelerdir?

AKP hükümeti tarafından Kürt sorununu çözme iddiasıyla kurulan mevcut model; sorunun yalnızca güvenlik/istihbarat bürokrasisi ile silahlı örgüt arasında yapılacak şeffaf olmayan müzakereler sonucunda çözüleceği iddiasını taşımakta, toplumu ve siyaseti büyük ölçüde süreçten dışlamaktadır. Bu yaklaşımın birinci hatası, Türkiye'nin en köklü

ve çok boyutlu toplumsal meselelerinden biri olan Kürt sorununun çözümünü örgütün silahsızlandırılması sürecine ipotek etmesidir. Oysa demokrasilerde anayasal ve yasal çerçeve silahlı örgütle müzakere ile değil, mecliste ve meclis dışında sürdürülecek katılımcı, geniş tabanlı ve demokratik tartışmayla çözülür.

Ülkenin temel anayasal çerçevesinin örgütle müzakere edildiği algısının yaratılması; Kürt sorununun çözümü için atılması elzem olan temel demokratik adımların dahi toplumumuzun bir kesiminde şüpheyle ve önyargıyla karşılanmasına ve siyaset alanının daralmasına neden olmaktadır. Öte yandan hükümetin atılacak her adımı örgütün silahsızlanması aşamalarına koşullu hale getirmesi, Kürt vatandaşlarımızın 'eşit vatandaşlık', 'demokratikleşme' konusundaki haklı taleplerinin yerine getirilmemesi, temel hakların rehin tutulması sonucunu doğurmaktadır. Bunun yanı sıra, sürecin şeffaf yürütülmemesi nedeniyle toplumun bir kesiminde 'ülke örgütün silahsızlanması karşılığında bölünüyor', diğer kesiminde ise 'hiçbir adım atılmadan oyalanıyoruz, kandırılıyorz' algısı büyümekte, duygusal kopuş derinleşmektedir. Oysa dünya örneklerinde de görüldüğü üzere, kalıcı barışı sağlamanın tek gerçek yolu toplumun hiçbir kesiminde 'şüphe' ve 'yenilgi duygusu' yaratmadan, barışı toplumsallaştırmaktır. Bunu yapabilmek için Kürt sorununun çözümünün yeni bir demokratik ideal ve onu çerçeveleyecek bir Anayasal çerçeve hedefiyle şeffaf, katılımcı, demokratik olarak TBMM zemininde yürütülmesi gerekmektedir. Örgütün

silahsızlanması meselesi, Kürt sorununun çözümü meselesinin bir boyutu olmakla birlikte, sorunun diğer boyutlarının çözülmesini engelleyecek, demokratik taleplerin pazarlık unsuru olarak rehin tutulmasına neden olacak biçimde sürecin ana eksenini olarak ele alınmamalıdır. Türkiye'nin Anayasası ve yasaları kapalı kapılar adında müzakereyle değil, evrensel demokratik standartlar ölçü alınarak, TBMM zemininde, şeffaf, katılımcı, geniş tabanlı, toplumsal mutabakatı esas alarak toplum tarafından oluşturulmalı, silahlı örgüt demokratik toplumun temel gereği olarak silah bırakmalıdır. Bu iki süreci birbirine koşullu hale getiren mevcut yöntem, Kürt sorununun çözümünü çıkmaza sokmaktadır

21. AKP Neden Süreci TBMM Zeminine Taşımak Yerine Mevcut Haliyle Götürmeyi Tercih Ediyor?

AKP, güvenlik bürokrasisi tarafından tek boyutlu olarak, örgütle müzakere şeklinde yürütülen süreçten, geniş toplumsal kesimlerin kabul edebileceği bir mutabakat çıkarmasının mümkün olmadığını farkındadır. Dolayısıyla sorun yalnızca 'yöntemsel bir hata' değil, bir 'niyet' sorunudur. AKP'nin ileri demokratik standartlara sahip, tüm toplumsal kesimlerin özgür olacağı, Kürt sorununun da bu çerçevede çözüleceği bir siyasi/toplumsal anlayışı yerleştirmeye niyeti olmadığı, bugüne dek kullandığı ayrımcı/tekçi dil ve otoriter uygulamalarıyla sabittir. AKP, süreci kapalı kapılar adına saklayarak, Kürt sorununun çözümü yönünde hiçbir demokratik adım atmadan, aksine CHP'nin gündeme getirdiği somut demokratik adımları engellediği halde, 'bir şey yapıyor muyuz izlenimi vererek' zaman kazanmakta ve Kürt meselesini 'kontrol' altında tutmayı hedeflemektedir. **Bir başka deyişle, AKP çözüm sürecini kalıcı barışın bir aracı olarak değil, hem Kürt seçmeni, hem de 'milliyetçi' seçmeni aynı anda kontrol edebileceği bir manivela olarak görmektedir.**

22. 'CHP Barışa Karşı' Negatif Propagandasının Amacı Ne?

AKP, CHP'nin çözüm konusundaki olumlu tutumu ve somut önerilerine rağmen CHP'yi siyasi amaçlarla 'barış karşıtı' göstermek yönünde propaganda yürütmektedir. AKP'nin bunu yaparken dayandığı tek gerekçe, CHP'nin, AKP'nin dayattığı hatalı modeli olduğu gibi benimsemeyi reddetmesi, modelin yanlışlarını ortaya koyarak; somut, demokratik alternatif bir yöntem önermesidir. Oysa, kalıcı barışı birinci öncelik kabul eden CHP'nin görevi doğru yöntemi yapıcı, somut biçimde ortaya koymaktır. AKP, yalnız CHP'nin somut model önerisine sırt çevirmekle kalmamış, CHP'nin sorunun çözümü için önerdiği demokratikleşme yolunda adım atılmasını sağlayacak somut yasa tekliflerini de reddederek Kürt sorunun çözümünde mesafe alınmasını kasten engellemiştir. AKP, CHP'yi 'barış karşıtı' göstererek, barışı destekleyen toplum kesimleri arasında **'barışı istiyorsanız bana mecbursunuz' algısını yerleştirmeye çalışmakta, yani barışı rehin almaktadır.** AKP'nin en geniş toplumsal mutabakatı aramak yerine, ana muhalefet partisini 'barış karşıtı' göstermek için özel çaba sergilemesi, iktidarın asıl amacının sorunu çözmek değil, sorunu rehin alarak siyasi rant elde etmek olduğunun açık ispatıdır.

EK-1

KÜRT MESELESİNİN YASAL BOYUTLARINI ÇÖZMEK İÇİN TBMM BAŞKANLIĞI'NA SUNDUĞUMUZ 27 YASA TEKLİFİ

1. Demokratik temsilin sağlanabilmesi için milletvekili genel seçimlerinde barajın yüzde 3'e indirilmesi; belediye ve il genel meclisleri seçimlerinde ise barajın %17'lere çıkmasına yol açan "onda birlik baraj" uygulamasının kaldırılması,
2. Siyasetteki dil yasaklarının tamamen sona erdirilmesi,
3. Siyasi partilere devlet yardımının tüm siyasi partileri kapsayacak şekilde adil bir hale getirilmesi,
4. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir "Toplumsal Mutabakat ve Ortak Akıl Heyeti Komisyonu'nun oluşturulması,
5. Geçmişte yaşanan acı ve travmaları hatırlatan isimleri taşıyan; meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park ve benzeri alanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait işletme, tesis, bina ve benzeri tüm yapıların ve kışlaların tespit edilmesi ve bu isimlerin değiştirilmesi amacıyla TBMM'de Komisyonu kurulması,
6. Adları değiştirilen köy, bucak, ilçe ve diğer yerleşim yerleriyle coğrafi yerlerin eski adları, yeni adlarıyla birlikte kullanılması,
7. Dersim olaylarının tüm boyutlarıyla araştırılması için Dersim arşivlerinin devletin ilgili tüm kurumlarından alınıp TBMM'de toplanarak halka ve araştırmacılara açılması,
8. 21 Mart gününün Nevroz Bayramı olarak, tatil ilan edilmesi,

9. Eski Diyarbakır Cezaevi'nin "İnsan Hakları ve Demokrasi Müzesi"ne dönüştürülmesi,
10. Koruculara kamuda başka alanlarda istihdam olanağı getirilerek, koruculuk sisteminin kaldırılması,
11. Boşaltılan yerleşim yerleri nedeniyle mağdur olan vatandaşlara yardım yapılmasını öngören 5233 Sayılı Yasa'nın yeniden düzenlenerek, mağduriyetlerin giderilmesi ve köye dönüşlerin önünün açılması,
12. Mayınlı arazilerin temizlenip, yoksul köylüye tarımsal faaliyetler için tahsis edilmesi,
13. Demokrasilerin vazgeçilmez bir koşulu olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin özgürce yapılabilmesi için gerekli değişikliklerinin yapılması,
14. Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'ndaki ifade özgürlüğünü engelleyen hükümlerin kanun metinlerinden çıkarılması,
15. Tutuklamaların cezaya dönüşmemesi için uzun tutukluluk sürelerinin kısaltılması,
16. Davaların başka illere nakledilerek adil yargılamanın engellenmesine son verilmesi,
17. Özel yetkili mahkemelerin verdiği kararlar için yeniden yargılama imkanının sağlanması,
18. Polisin biber gazı kullanması ve orantısız şiddet uygulamasının önüne geçilmesi,
19. İşkence ve benzeri gayri insani suçlar nedeniyle Anayasa Mahkemesince

- veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen tazminat kararlarının gerekirse Başbakan'a varıncaya kadar tüm sorumlulara rücu edilmesi,
20. Temel Hak ve Hürriyetlerin kullanımı sırasında güvenlik görevlilerinin orantısız şiddetine maruz kalarak ölenlerin yakınlarına ve yaralananlara nakdi tazminat, aylık bağlanması, kamuda istihdam gibi hakların tanınması,
 21. Adil yargılamayı ve savunma hakkını engelleyen "gizli tanık" uygulamasına son verilmesi,
 22. Faili meçhul cinayetlerde zaman aşımının kaldırılması,
 23. Nefret suçlarının zamanaşımına uğramaması ve para cezasına çevrilmemesi,
 24. Darbe dönemlerinin mahkemesi olan DGM'lerce verilen kararlarda zamanaşımı süresinin yarı oranda düşürülmesi,
 25. Hukuka aykırı şekilde elde edilen kişisel verilerin imha edilerek, fişleme uygulamalarına son verilmesi,
 26. Ceza evlerinde soyut ve yoruma açık düzenlemelere dayanarak yapılan haksızlıkların engellenmesi,
 27. Hrant Dink'in adının İstanbul Şişli'de bir caddeye verilmesi.

